Abstrakt
Podle standardní definice se frazeologie zabývá víceslovnými lexikálními jednotkami, tzn. kombinacemi slov. Hlasy volající po tom, že i komplexní slova složená ze dvou či více významových jednotek mohou mít status (lexikálních) frazémů/idiomů, zvláště je-li jejich význam nekompozicionální, jsou stále dosti izolované, a to i přes to, že lingvistická literatura se hemží zmínkami o idiomatických kompozitech a derivátech (Kap. 3). Zdá se, že jediné systematické pojednání o lexikálních idiomech podává František Čermák (2007), který se zaměřuje především na lexikální idiomy v češtině. Cílem této práce je proto prozkoumat situaci v angličtině a pokusit se vytvořit nosnou definici a zejména kritéria pro odlišení lexikálních idiomů od ostatních komplexních lexémů a nastínit hlavní typy těchto idiomů v angličtině. Po úvodu (Kap. 1) a seznámení se současnými proudy ve frazeologii a relevantními poznatky o frazeologických jednotkách a jejich rysech (Kap. 2), referuje práce o Čermákově teorii lexikálních idiomů a kvantitativní studii, kterou jeho teorie inspirovala (Kap. 4). Jádrem práce je analýza dvou vzorků. První byl vybrán z BNC a představuje náhodný výběr 1000 jednoslovných lemmat. Sloužil jako testovací vzorek nejen pro odlišení simplexních lemmat od komplexních, ale zejména pro zjišťování potenciálních lexikálních idiomů, a tím k upřesnění jejich výchozí definice s důrazem na sémantické anomálie. Druhý vzorek vytvořený na základě Oxford English Dictionary se skládá z 500 preselektovaných lexémů vyznačujících se sémantickou anomálií (někdy spojenou s dalším typem anomálie), Jejich rozbor ukázal, že představují škálu lexikálních idiomů od centrálních až po periferní různého typu z hlediska výskytu a kombinace anomálií (Kap. 5 a 6). Závěry práce (Kap. 7) do značné míry podporují Čermákova zjištění pro češtinu, nicméně poukazují i na specifické rysy anglických lexikálních idiomů. Celkově vyznívají ve prospěch uznání kategorie lexikálních idiomů v angličtině a jejich zařazení do frazeologie jako legitimního předmětu zkoumání s tím, že jde o kategorii hraniční, která plynule přechází v lexémy kompozicionální neidiomatické.